

برگ برگ

مراقب نانوروزها باشیم

معرفی کتاب نوروزنوشت: نگاهی اندیشه‌ورزانه به نوروز امروز

امیرهاشمی‌مقدم

عضویت علمی دانشگاه‌مازندران

به‌تازگی واپسین کتاب نعمت‌الله فاضلی را خواندم. همین هفته پیش از تور انتشارات مهرخ بیرون آمد و هنوز داغ است. کتابچه‌ای است کوچک در قطع پالتویی با ۱۱۸ صفحه که می‌توان یک‌نفس خواندش. من البته یک هفته‌ای با آن کلنجار رفتم. مجموعاً ۲۲ گفتار است که بیشترشان را فاضلی سال پیش در ایام نوروز نوشت و در کانال تلگرامی‌اش منتشر کرد. امسال در همه آنها بازنگری کرد و یکی دو گفتار دیگر نیز به آنها افزود تا در چارچوب کتاب منتشر شود. هر گفتار، جستاری است که جداگانه و بدون نیاز به خواندن دیگر گفتارها می‌توان خواند. بنابراین می‌توانی با نگاهی به فهرست کتاب، تنها گفتارهایی را که دوست داری بخوانی یا ترتیب جستارها را آن‌گونه که دوست داری و نه آن‌گونه که فهرست‌وار پشت سر هم آمده بخوانی. برای نمونه برای خود من جستار «نظریه نوروز» که ششمین روزنوشت نوروزی است، جذاب‌تر از دیگر جستارها بود. بعد هم به ترتیب «نوروز شاعرانه» و «نانوروز». اتفاقاً در اینجا و پس از معرفی کوتاه کلیت کتاب، بیشتر می‌خواهم درباره خطر نانوروزها بنویسم. فاضلی در کتاب «نوروزنوشت: نگاهی اندیشه‌ورزانه به نوروز امروز» در هر جستار به یک بُعد نوروز پرداخته است که به ترتیب عبارت‌اند از: نوشتن نوروز، چرا نوروز، منطق فرهنگی نوروز، نوروز فرهیخته، رسانه نوروز، نوروز جهانی، نظریه نوروز، حوزه عمومی نوروز، بدن نوروزی، فضای نوروزی، آگاهی نوروزی، نوروز شاعرانه، آینده نوروزی، سیاست نوروزی، یادگیری نوروز، نوروز پویا، فراغت نوروزی، ربط نوروزی، نوروز طبیعی، نانوروز، سبک زندگی و نوروز، نوروز و متفاوت‌بودن و پایان نوروزی. البته خواننده ممکن است در برخی صفحات احساس تکرار مطالب یا شباهت برخی مباحث با یکدیگر را داشته باشد.

در این کتاب نوروز را به‌عنوان موهبتی درمی‌یابیم که فرهنگ و طبیعت دست‌کم چندین هزار سال است به ایرانیان عطا کرده‌اند. هر حکومتی در طول این چند هزار سال یا با نوروز کنار آمده و دوام یافته، یا سر ستیز با نوروز داشته و شکست خورده. نوروز یک آیین مردمی است که حکومت‌ها باید خود را با آن سازگار کنند؛ همچنان که نوروز در درازای تاریخ، گاه فرصتی بوده برای سیاست‌ورزی مردم علیه حکومت‌ها.

بیشتر جستارهای آغازین کتاب به معرفی ابعاد گوناگون این موهبت پرداخته است. اما در جستارهای پایانی کم‌کم نگاه انتقادی نویسنده رخ می‌نماید تا خواننده گمان نبرد قرار است یکسره از نیکی‌ها و مزایای نوروز بخواند. در جستارهای پایانی فاضلی هشدار می‌دهد که نانوروزها اندک‌اندک دارند پربرگ‌تر می‌شوند و کارکردهای چند هزارساله و مثبت نوروز را کم‌رنگ می‌کنند. چگونه؟

فاضلی در جستارهای ابتدایی کتاب نشان می‌دهد نوروز دانشگاه ایرانی است که در آن درس برابری و برادری/خواهری آموخته می‌شود، بی‌آنکه همچون دانشگاه‌های امروزی اجباری برای حضور در کلاس‌ها یا فراگیری مباحث باشد. در نوروز فقیر و غنی شاد و خندانند. نوروز برای همه ایرانیان است، فارغ از زبان و قومیت و منطقه جغرافیایی. نوروز زمان نوسدن، گذشت و گذشتن، پشت سر نهاد کینه‌ها و محکم‌کردن روابط انسانی است. نوروز زمان بازاندیشی درباره انسانیت است. زمان یکی‌شدن با طبیعت و بودن در دامان و آغوش طبیعت. اما در سال‌های اخیر «نانوروزها» دارند جای نوروز را می‌گیرند (فاضلی اصطلاح نانوروز را از «نامکان‌های» مارک اوزه، انسان‌شناس فقید فرانسوی گرفته است). نوروز که روزگاری آیین تمرین برابری بود، اکنون به بلای «جامعه مصرفی» (به تعبیر بودریار) مبتلا شده تا مجالی باشد برای مصرف‌گرایی افراطی و به رخ کشیدن دارایی و اموال. می‌توان حدس در منظور نویسنده برخی خریدهای اضافی و بعضاً اشرافی است که به بهانه نوروز رخ می‌دهد؛ اینکه هر سال باید میل‌ها، یا فرش‌ها، یا پرده‌ها، یا کابینت‌ها و... را با هزینه‌های گزاف عوض کنیم، آن هم در حالی‌که همان قبلی‌ها هنوز کارایی و تمیزی کافی را دارد. فاضلی نسبت به چهارشنبه‌سوری‌های خطرناکی که اکنون به جای «سور» و شادی، ترس و مرگ و جراحت را جایگزین کرده نگران است. از سیزده‌به‌درهایی که به جای یکی‌شدن با طبیعت، عملاً تبدیل به روز آسیب به طبیعت شده است.

در همین سه چهار جستار پایانی کتاب، نویسنده پیشنهاد می‌دهد نوروز را تبدیل به فرصتی کنیم برای گفت‌وگو درباره خود نوروز. درباره کارکردهایی که فراموش شده و نانوروزهایی که آهسته آهسته دارد رخنه می‌کند به زندگی‌مان. «نوروزنوشت» دو ویژگی مثبت دارد که در همه کتاب‌های فاضلی دیده می‌شود: نخست پیوند نظریات انسان‌شناسی به‌طور خاص و علوم انسانی به‌طور عام با ابعاد زندگی ایرانی (و در اینجا نوروز) و معرفی کتاب‌ها، نویسندگان و نظریات مهم به خوانندگان؛ دوم استفاده از زبان ساده و همه‌فهم که برای خواننده غیرمتخصص نیز خواندنی باشد. شوربخانه در فضای علوم اجتماعی ایران –و البته تا حدودی دیگر کشورها- نیز استفاده از زبان سخت و پیچیده به‌دوره‌ای که در بالا‌بودن سطح دانش بوده و همین باعث دوری مردم از علوم اجتماعی شده است. زبان نوشتاری فاضلی از این آسیب مبرااست و بنابراین آثارش برای همگان خواندنی است. شاید از همین رو باشد که بیشتر آثارش چندین بار تجدید چاپ می‌شود.

کتاب «نوروزنوشت: نگاهی اندیشه‌ورزانه به نوروز امروز» اثر دکتر نعمت‌الله فاضلی توسط نشر مهرخ در ۱۱۸ صفحه منتشر شده است. برای خرید کتاب به صفحه اینستاگرام برگ‌برگ (bargbargg) مراجعه کنید.

شرق؛ آخرین جلسه شورای شهر تهران با گزارش مشکلات محله مجیدیه شمالی به پایان رسید. در یک سال گذشته بارها مشکلات محلات مختلف پایتخت در صحن شورا بیان شده، مشکلاتی که در بیشتر این محلات یکسان است. ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران روز گذشته درباره چالش‌های این محله با اشاره به اینکه ناحیه سه منطقه ۸، شش محله دارد که شامل محله مجیدیه، تسلیحات، کرمان، وحیدیه، سیلان و لشکر است که ۱۷۵هزار نفر جمعیت دارد. ناحیه‌ای که ۱۷۰هزار نفر جمعیت دارد و شش محله را اداره می‌کند. شهردار این ناحیه که از خردادماه منصوب شده ۹ ماه است که همچنان سرپرست بوده و جایگاه‌اش متزلزل است، گفت: ایشان دو، سه دوره در نواحی مختلف شهردار بوده و اینکه شهرداری ۹ ماه است که حکم ایشان را با این همه زحمت زرده، مسئله‌ای است که امیدواریم شهرداری به‌زودی آن را حل و این رویه را اصلاح کند. ظاهراً مشکل حراست نیست و آن‌طور که پیگیری کردم بحث تأیید تخصصی ایشان است. به گفته او بافت غالب محله، مسکونی و پایدار و غیرفرسوده است؛ هرچند ناپایداری در برخی املاک دیده می‌شود. سه خیابان اصلی محله به لحاظ نگهداشت و نظافت تمیز است و اکثر مخازن زباله نو و جدید است؛ اما در خیابان‌های فرعی به‌ویژه در جوی‌ها و انهار، انباشت زباله به چشم می‌خورد. این منطقه از مناطقی است که طرح جدید نگهداشت برای آن به اجرا در آمده و یک پیمانکار مسئولیت کل رفت‌وروب منطقه را بر عهده دارد. قبلاً هر ناحیه‌اش یک پیمانکار داشت و الان کل منطقه یک پیمانکار دارد. قرارداد پیمانکار توسط سازمان مدیریت پسماند منعقد شده و در هر ناحیه یک نماینده پیمانکار و یک ناظر مقیم که شهردار ناحیه است مسئولیت هماهنگی و نظارت را بر عهده دارد. قرارداد بر اساس فهرست‌بهای سازمان مدیریت برنامه‌ریزی کشور و با تعدیل توسط شورای فنی شهرداری تهران تعیین و ابلاغ شده و تا سقف ۲۵ درصد توسط سازمان و ۱۰ درصد توسط منطقه قابل تعدیل است. طبیعت پسماند منطقه مدیریت شده، ولی آنچه در کف محله بلکه حجم کار و نظافت کامل ملک عمل است و تأمین نیروی انسانی بر عهده پیمانکار است و می‌تواند اصلاً نیرو نیاورد یا هر تعداد که بخواهد نیرو به کار بگیرد. امانی اضافه کرد: این طرح با فعال‌شدن پروژه نومانند از طریق سکوی شهردار قرار است، زباله‌گردی و به تعبیر بچه‌های خدمات شهری کولی کتفی، توسط پیمانکار مدیریت شود؛ ولی آنچه در کف محله دیدیم هرچند خیابان‌های اصلی شرایط مناسبی داشتند، اما به نظر می‌رسد کاهش نیروی انسانی پیمانکار و عدم حضور روزانه آنان در معابر فرعی و همچنین حضور زباله‌گرد‌ها و جابه‌جاشدن مخازن زباله در معابر فرعی حاکی از عدم اجرای کامل این طرح در این منطقه و احتمالاً در مناطق دیگر است. در کل منطقه سه خودروی ویژه طرح نومانند فعال‌اند که با توجه به ۱۷۰ هزار پلاک منطقه قطعاً پاسخ‌گوی تماس‌های مردم نیست و حتی بعضاً شاهد حذف پیام‌های مردم در این زمینه هستیم. ضمن اینکه پرداخت نقدینگی توسط پیمانکار به مردم که درخواست هم دارند، مانع اجرای این طرح است. مشاهدات بنده حاکی از آن است که این طرح هنوز به‌طور کامل با اجرایی نشده یا اگر اجرایی شده موفق نیست. تبلیغ می‌کنند که مردم در تلفن همراهشان سکوی شهردار را نصب کنند و از ایسن طریق با پیمانکار منطقه تماس بگیرند و بگویند زباله خشک داریم و پیمانکار خودرویی در خانه‌ها می‌فرستد و زباله‌ها را می‌گیرد و پول مردم را می‌پردازد و این طرحی است که جدیداً در مناطق مختلف تهران در حال اجراست و در این محله این طرح را ارزیابی کردم. عضو کمیسیون برنامه و بودجه شورای شهر تهران با بیان اینکه از ۱۷۰ هزار پلاکی که در منطقه ۸ وجود دارد تاکنون فقط ۷۰۰ خانواده موفق شدند سکوی طرح نومانند را در تلفن‌های همراه‌شان نصب کنند که ۷۰۰ خیلی با ۱۷۰ هزار فاصله دارد و به همین دلیل همچنان در منطقه ۸ که حرکت می‌کنید هم زباله‌گرد‌ها را می‌بینید که در حال حرکت‌اند و هم مخازن زباله سر جایشان نیستند و معلوم است جابه‌جا شده‌اند و زباله‌گرد‌ها زباله خشک را جابه‌جا کرده‌اند. اینکه سقف نیروی انسانی برای پیمانکار مشخص نشده و مردم کمتر پراکنجانی را که جارو دستشان است و در طول شب با روز در حال جارو و نظافت هستند، می‌بینند، مسائلی است که این طرح مردم به ما منتقل می‌شود. خیابان‌های اصلی در این محله خوب و تمیز و مخازن زباله نو بود؛ ولی وقتی وارد خیابان‌های فرعی و کوچه‌ها می‌شویم نظافت نیست و انباشت زباله را می‌بینیم. سه‌ان فضای سبز محله بسیار اندک است و تنها یک بوستان

نظافت؛ درد مشترک محلات پایتخت

در محله است؛ اما شرایط آبیاری و نگهداری در ختان واقع در معابر و خیابان محله خوب است؛ هرچند به سبب آفت تعداد درختان خشک با آفت‌زده زیاد است که فعلاً به دلیل شرایط جوی و فصلی امکان برآورد تعداد دقیق درختان خشک‌شده و آفت‌زده وجود ندارد که لازم است یک سرشماری دقیق انجام گیرد و امیدواریم طرحی که هفته گذشته در کمیسیون محیط زیست شورا تصویب شد و یک‌فوریت آن هم در طرح تصویب شد، به این مسئله کمک کند. سرانه آموزشی و درمانی در محله خیلی خوب است و مشکلی در این زمینه وجود ندارد؛ ولی سرانه‌های فرهنگی و ورزشی تقریباً صفر است و وجود ندارد. او ادامه داد: آموزش و پرورش مجموعه خوبی در محله به نام مجموعه فرهنگی ورزشی شهید رجایی دارد که رای کمیسیون ماده صد هم دارد و فعال است و مردم استفاده می‌کنند. اما با توجه به قیمت‌های آن، امکان استفاده خوبی برای مردم محله نیست. یکی از مشکلات این محله سرویس بهداشتی است که به گفته شهردار منطقه هم مشکل زمین و هم مشکل جامنایی وجود دارد که مخالفت ساکنان مانع ایجاد سرویس بهداشتی جدید در این محله شده است. مردمی که در بوستان‌ها هستند اکثراً هوطنان ارمنی و بعضاً با سن بالا هستند و بهسازی نیاز دارد و خیابان‌های بهداشتی است. در زمینه حمل‌ونقل عمومی ایستگاه مترو وجود ندارد، ولی ایستگاه‌های اتوبوس در خیابان‌های اصلی وجود دارد و مردم در حال استفاده هستند. تنها زمین چمن مصنوعی که در اختیار مردم محله بوده پس از تبدیلیش به زمین اسکیت از اختیار مردم خارج شده است. خیابان‌های اصلی محله به آسفالت و بهسازی نیاز دارند و خیابان‌های فرعی علاوه بر نیاز به آسفالت، باید در زمینه جداول و انهار و همسطح‌سازی نیز برنامه‌ریزی و اقدام شود. تنها مجموعه فرهنگی-اجتماعی که در محله است، سرای محله است و یک مرکز فرهنگی-اجتماعی فعال است و خوشبختانه اکثر خانه‌هایش مثل خانه سلامت، خانه قرآن و عترت و خانه آموزش شهروندی فعال‌اند و مردم از آنها استفاده می‌کنند و درآمد سرای محله هم هزینه‌هایش را پوشش می‌دهد. مشکل اصلی سه خیابان اصلی محله ترافیک و سد معبر است. امانی در نهایت خواسته‌های مردم را این‌طور قرائت کرد و گفت: اول، افزایش سرانه فضای سبز و بوستان. دوم، افزایش سرانه ورزشی و فرهنگی. سوم، ساخت سرویس‌های بهداشتی، چهارم، آسفالت معابر اصلی و فرعی، پنجم، توجه به تمیزی و رفت‌وروب معابر فرعی. این محله یک محله کم‌برخوردار نیست و سرانه بهداشتی و سرانه آموزشی آن خوب بود، بافت فرسوده نداشت و آسیب اجتماعی در محله ندیدیم و چند موردی که گفتیم مشکلات اصلی مردم بود که امیدواریم شهردار منطقه و شهرداری در برنامه‌های سال آینده منطقه قرار دهند و به مرور این مسائل حل رفع کنند. مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران نیز در توضیحی اظهار کرد: موضوع جامنایی سرویس‌های بهداشتی مسئله مهمی است تا مردم رضایت داشته باشند. درباره ساخت کلاترزی هم برخی شهروندان منتقد سلب آسایش و آرامش در خصوص ساخت این مجموعه انتظامی در محدوده سکونت آنها بودند که باید بگوییم احداث کلاترزی در بافت‌های مسکونی مورد نیاز است و علت آن موضوعات مرتبط با شهرسازی قدیمی است. مهدی پیرهادی، رئیس کمیسیون سلامت، محیط زیست

مدیرعامل محک:

محک، سازمان آرزوهای بزرگ و همت‌های بلند است

ورودنکردن به بهره‌برداری از بودجه‌های دولتی، واردنشدن به عملیات تجاری و همواره با اتکا به مردم، مسیر خود را طی می‌کند، گفت: «امروز امیدوارانه آینده را نگاه می‌کنیم. در برنامه استراتژیک سه‌ساله خود، به تحول درمان بر اساس جدیدترین پروتکل‌ها و روش‌های درمانی که در بهترین بیمارستان‌های دنیا اجرا می‌شود، فکر می‌کنیم و در مسیر آن کام برمی‌داریم».

او افزود: «همکاری سازنده و علمی با چندین بیمارستان در کشورهای توسعه‌یافته انجام شده است تا پزشکان ما با روش‌های درمانی جدید آشنا شوند. زیرساخت‌های محک در حال توسعه دیجیتال است. مرکز تحقیقات محک دوره جدیدی از فعالیت خود را بر اساس داده‌های ناشی از درمان‌های جدید پیش می‌برد. بر اساس این امیدواریم بتوانیم بیشترین ظرفیت بهره‌برداری را در بیمارستان داشته باشیم».

احمدیان در پایان گفت: «این آرزوهای بزرگ می‌تواند همچنان لبخند‌های امیدوارکننده‌ای بر لبان کودکان ما و خانواده‌های‌شان بگذارد. ما تلاش می‌کنیم تا آرزوهای فرزندان‌مان از بودن یا نبودن به چگونه زندگی‌کردن در آینده تغییر کند».

خبر

تغییر میز مدیر مترو

در چند هفته گذشته انتقادهای تندی از سوی اعضای نزدیک به علیرضا زاکانی در شورای شهر به اظهارات مسعود درستی مدیرعامل شرکت بهره‌برداری مطرح شد. علیرضا نادعلی، سخنگوی شورای شهر تهران هفته گذشته در تذکری اعلام کرده بود: درباره مدیرعامل شرکت بهره‌برداری مترو باید موضع‌گیری کند و اگر بخشی از آن درست است، در تناسب با جریان انقلابی و تلاش سخت راهبران و نیروهای مترو، حتما باید جوابگو باشد. شنیدن این حرف‌ها بسیار تلخ بود، بنده انقلابی‌گری را با افتخار از آقای زاکانی یاد گرفتم. اگر آقای درستی این مباحث را مطرح کرده باشد، در تراز شهردار و نیروهایی که در شهرداری تهران زحمت می‌کشند، نیست.

اشاره منتقدان به سخنان مسعود درستی، درخصوص مشکلات مترو بود که گفته بود: «عقب‌ماندگی‌های مترو به دلیل مشکلات اقتصادی و تحریم‌ها در کوتاه‌مدت قابل جبران نیست». برخی از رسانه‌ها نیز از تلاش خانواده وی برای مهاجرت خبر داده بودند که درستی در گفت‌وگویی اعلام کرد: ننتها خودم، بلکه خانواده‌ام نیز هیچ‌گونه قصد و اراده‌ای برای مهاجرت نداشته و نداریم. این موضوعات مطرح‌شده زائیده مغز افرادی است که احتمالاً قصد برهم‌زدن آرامش شرکت بهره‌برداری را در این ایام سال دارند. در جلسه روز گذشته شورای شهر تهران، محمد اقاقریبی رئیس کمیته عمران شورای شهر هم تذکر داده بود: با توجه به تلاش متخصصان و نیروهای انسانی مترو، این توقع این‌رود که مذاکرات شهردار تهران برای مدیریت جدید مترو به اتمام برسد تا در سال جدید با نیروی خوبی این مجموعه مدیریت شود. پس از این حاشیه‌ها شهردار تهران مسعود درستی را از مدیریت شرکت بهره‌برداری مترو برکنار و به عنوان سرپرست شرکت راه‌آهن شهری و حومه (مترو) منصوب کرد. با بازگشت درستی به شرکت مترو، محسن هرمزی معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران یک‌شغله شد. هرمزی پیش از این هم‌زمان معاون حمل‌ونقل و ترافیک، رئیس سازمان حمل‌ونقل ومدیرعامل متروبود که طی یک ماه اخیر افتدی‌زاده به عنوان رئیس سازمان حمل‌ونقل شرکت گرفت و درستی نیز به شرکت مترو بازگشت. در متن حکم زاکانی برای «مسعود درستی» به عنوان سرپرست شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو) آمده‌است: نظریه تعهد، شایستگی و تجارب جناب‌عالی، به موجب این حکم به عنوان سرپرست شرکت مترو راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو) منصوب می‌شود. امید است بر اساس اسناد بالادستی و برنامه‌های مصوب شهرداری تهران، در راستای ارتقای سطح کیفی شرکت و تسریع در انجام خدمت‌رسانی، نسبت به برنامه‌ریزی برای اطمینان از حسن اجرای امور، حفظ منافع، سرمایه‌ها و اموال شرکت و رفع موانع، همه توان و تجربه خویش را جهت تحقق چشم‌انداز: «تهران؛ کلان‌شهر الگوی جهان اسلام» به کار گیرید. زاکانی همچنین در حکمی «رضا محمدنژاد بیخدت»، را به عنوان سرپرست شرکت بهره‌برداری راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو) منصوب کرد. . عبدالمطهر محمدخانی هم در حاشیه جلسه شورای شهر تهران در جمع خبرنگاران در تشریح تغییر و تحولات در حوزه متروی تهران گفت: آقای درستی مدیرعامل بهره‌برداری متروی تهران با حکم آقای زاکانی به مجموعه هلدینگ مترو رفتند و ایشان پیش‌تر نیز سابقه فعالیت در این مجموعه را داشتند؛ لذا با توجه به اینکه در سال آینده در بخش عمرانی اقدامات ویژه‌ای در حوزه احداث و تکمیل خطوط داریم، ایشان می‌توانند کمک مؤثری باشند و عملکرد موفق‌تری داشته باشند. سخنگوی شهرداری تهران تأکید کرد: به این ترتیب با حکم شهردار تهران آقای درستی به عنوان سرپرست مجموعه هلدینگ مترو منصوب شدند. وی اضافه کرد: همچنین آقای رضا محمدنژاد از نیروهای با تجربه نیز به مجموعه بهره‌برداری متروی تهران منتصب خواهند داد؛ پس از انتصاب آقای هرمزی به عنوان معاون حمل‌ونقل شهرداری تهران احساس خلا در مجموعه هلدینگ وجود داشت که با توجه به اینکه آقای درستی در آنجا سابقه داشتند، از تجربه ایشان استفاده خواهد شد. در سال آینده غیر از دو ایستگاه شمالی خط ۷، تمام خطوط هفت‌گانه مترو به اتمام خواهد رسید.